

PRIN TEATRELE DIN ȚARĂ

Galati

Poate, mai mult decât alte colective din țară, Teatrul de Stat din Galați a fost, de-a lungul scurtei sale istorii, rampa de lansare a unor veritabile talente și personalități artistice. Cine urmărește retrospectiv biografia acestei instituții, constată că aici a existat întotdeauna un spirit de emulație tinerească și entuziastă, că fiecare stagiune a încercat să impună ceva valoros, uneori nou, uneori îndrăzneț, uneori numai ieșit din comun, transcriind astfel pe diagrama evoluției sale nu o linie foarte dreaptă — e adevărat — dar pronunțat ascendentă. Chiar din prima sa stagiune (16 septembrie 1955), noul colectiv se distinge la Decada dramaturgiei originale din 1956, când i se atribuie Premiul I; obține apoi, la Decada din 1961, Premiul III, cu numeroase distincții individuale, și își propune în continuare să nu dezmințită debutul de bun augur. Teatrul din Galați și-a pus în permanentă problema prestigiului și a ținutei pe care — dacă n-a rezolvat-o întotdeauna cum se cuvine pentru el însuși — a rezolvat-o în parte pentru unii dintre membrii săi, care și-au făcut aici ucenicia scenică (regizorul Valeriu Moiescu, actrițele Gina Patrichi, Dana Comnea, Genoveva Preda, actorii Mihai Pălădescu, Ștefan Bănică, Dumitru Dunca, Ion Niciu), sau simpla verificare profesională (regizorii Crin Teodorescu, Vlad Mugur, Dinu Cernescu). Astăzi — în a zecea stagiune a colectivului gălățean — se pune problema cristalizării unor criterii precise și limpezi de conduită, care să aducă și să asigure teatrului râvnita *maturitate de gândire și de acțiune*.

Nu ne înșelăm dacă vom spune că teatrul și-a formulat aceste criterii. Oferind mai întâi membrilor săi un program complex și pretențios, cu zece premiere, dedicate în bună parte dramaturgiei române de ieri (două titluri) și de astăzi (patru titluri), cuprinzând nume aproape uitate din dramaturgia universală (Plaut), sau pentru prima dată oaspeți ai acestei scene (Shakespeare, Sherwood), oferind apoi răspunderea concretizării artistice a acestui program atît unora dintre membrii săi, cît și unor oameni de teatru dinafară. Se stimulează astfel aici confruntarea deschisă și nepărtinitoare a valorilor, spre folosul tuturor și al teatrului în primul rînd, a cărui conducere se dovedește chibzuită și înțeleaptă (director: Ion Maximilian). Mărturie — spectacolul *Surorile Boga*, de Horia Lovinescu, prezent și la Decada teatrelor dramatice din iunie a. c., realizare substanțială, moment de vîrf în activitatea teatrului gălățean, în apropierea căruia se situează și *Pădurea împietrită* de R. Sherwood (de menționat: ambele, în regia lui Gh. Jora și scenografia lui M. Tofan). Între aceste două producții, care constituie începutul și sfîrșitul stagiunii, ascensiunea echipei înregistrează o altitudine medie, în general ferită de riscuri și pași șovăitori, dar sub care coboară uneori — poate — din

pea mare timiditate (cînd joacă *Conu Leonida*) și peste care mai cutează să urce altă dată, cu prea mare îndrăzneală (cînd joacă *Mult zgomot pentru nimic*).

Numărul mare de premiere implică și o diversitate tematică, o varietate de genuri și stiluri dramatice.

Ce susține corespondența între text și imagine scenică, între intenție și realizare, în spectacolele semnate de Gh. Jora, prim-regizorul teatrului? O gândire limpede și fermă, o deslușire atentă a proceselor psihologice și o caracterizare exactă, revelație a tipurilor, ceea ce se și explică, de altfel, prin știința sa de a alcătui distribuții echilibrate, rotunde. Spectacolele sale au ceea ce se cheamă dramatism, au atmosferă și intensitate; numai o scintile de ritm le lipsește uneori...

Un spectacol mult discutat este comedia shakespeariană *Mult zgomot pentru nimic*, pusă în scenă de Andrei Brădeanu, regizor la Studioul de Televiziune. Montarea a stîrnit opinii controversate, surprinderea unora, indignarea altora... Explicația este simplă. Regizorul și-a propus o variantă modernă a bătrînei comedii, un fel de balet grațios și ironic în care protagoniștii să se amuze copios de contorsiunile unei intrigi puțin desuete, dar n-a găsit și cele mai fericite resurse de fantezie și inventivitate pentru desăvîrșirea acestei intenții, n-a fost destul de sigur și atent cu ramificațiile tuturor sensurilor care derivă de-aici. Contradictoriu, spectacolul pendulează între momente demne de reținut și altele confuze, stridente, deconcertante într-adevăr, pentru că, de la un moment dat, parodia se îngroașă fără rost, și actorii prea se amuză uneori cu personajele.

Regizorii Ion Maximilian și Ion Dinescu (ultimul, de la Teatrul din Brăila) se păstrează în realizări conștiințoase, care nu denaturează spiritul textului și evită, deopotrivă, excesul de modernitate ca și anacronismele în *Mitică Popescu* și *Se caută un mincinos*. Poate, în ce privește limpezimea ideii și omogenitatea ansamblului, primul spectacol ar fi cerut mai mult efort din partea respectivului regizor.

În cadrul studioului experimental, actorul Mircea Constantinescu-Govora a regizat un spectacol Caragiale, compus din *Conu Leonida față cu reacțiunea* și *O noapte furtunoasă*, surprinzător diferențiate între ele. Prima înscenare trădează un manierism desuet, cu recrudescențe de superficialitate și vulgaritate, în timp ce a doua atestă un vioi conducător de scenă, cu inventivitate, care — de pildă — extinde cadrul de joc și asupra exteriorului casei de la nr. 6 a celebrului Titircă Inimă-Rea și știe să fructifice în mod spiritual ideea. Un alt regizor promovat din rîndul actorilor este Eugen Tudoran, care semnează spectacolul cu piesa lui Mirodan *Noaptea e un sfetnic bun* (al treilea în activitatea sa) și deocamdată ni se relevă doar ca un atent distribuitor al accentelor de joc.

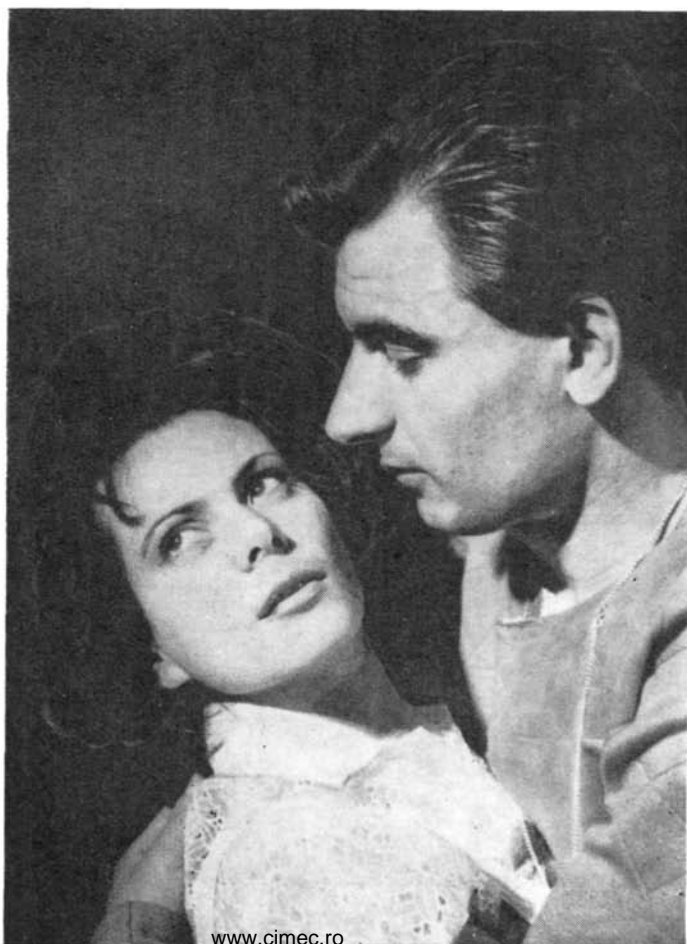
O deplină corespondență între regie și scenografie (Mihai Tofan) am găsit în *Surorile Boga* și *Pădurea împietrită*. Pentru piesa lui Sherwood bunăoară, scenograful bucureștean creează o zonă cu umbre și scilipiri stranii, fără orizont, în care naufragiază parcă o navă singuratică și disperată, barul M. Q. „Mesa neagră”. O flagrantă nepotrivire, după părerea noastră, între cele două compartimente am observat la *Mitică Popescu*, unde decorul de operetă al lui Adalbert Wilke contrastează în mod supărător cu realismul regiei și al textului, în primul rînd. Foarte ingenios, funcțional, servind mai bine decît însuși regia ideea spectacolului, este decorul lui D. Georgescu la *Mult zgomot pentru nimic*, după cum corect și cu oarecare eleganță ni se înfățișează cadrul conceput de Napoleon Costescu pentru comedia *Se caută un mincinos*.

Colectivul actoresc, numeros și divers, este alcătuit în majoritate din tineri. Cum era de așteptat, acoperirea celor zece distribuții din repertoriul stagiunii a solicitat contribuția directă a întregului colectiv, și chiar, în unele cazuri, prezența repetată a unor actori în două sau mai multe piese. Firește, la o analiză atentă, unele cerințe de distribuție nu par a-și fi găsit și rezolvarea cea mai fericită (Dogberry din *Mult zgomot pentru nimic* — Mihai Ioniță; Conu Leonida — Mitică Iancu); alteori nu au ajuns la nivelul de exigență și omogenitate pe care-l puteau atinge într-o variantă diferențiată (Benedick — Mihai Mihail, în piesa lui Shakespeare; Mitică Popescu — Eugen Tănase, în piesa lui Camil Petrescu). Ceea ce dorim să subliniem aici este însă *rigurozitatea profesională* a ansamblului. Aproape toate reprezentațiile exprimi ambiție unanimă în această direcție și determină permanentizarea unui climat fertil aspirațiilor și căutărilor îndrăznețe. (Contribuie pe această linie studioul experimental, înființat anul acesta; în cadrul studioului, lecțiile de mișcare și coregrafie antrenează cu regularitate un număr mare de participanți, iar discuțiile inițiate se extind în preocupările și practica întregului colectiv.)

Alături de artiștii emeriți Jeny Moruzan și Laurențiu Mărgineanu, care obțin rezultate remarcabile, prima în Jivca din *Doamna ministru* (o reluare), al doilea în Ghighi Mirescu (*Surorile Boga*), și — presupunem, pentru că premiera nu avusese încă loc — în Euclion din *Aulularia*, menționăm prezența altor cîtorva actori cu personalitate scenică

Mitică Ionescu (Ipingescu), Petru Gheorghiu (Chiriac), Mihai Mihail (Rică Venturiano), Florina Cerceț (Veta), Stela Popescu (Zița) în „O noapte furtunoasă” de I. L. Caragiale

Anca Neculce-Maximilian (Ioana Boga) și Petru Gheorghiu (Pavel Golea) în „Suzorile Boga” de Horia Lovinescu

viguroasă, complexă: Florina Cercel, Anca Neculce-Maximilian, Stela Popescu-Temelie, Eugen Tănase, Mircea Constantinescu-Govora. Pentru Florina Cercel, primul an de teatru înseamnă și afirmarea unei surprinzătoare maturități scenice, verificată de altfel de la primul ei rol de virtuozitate în piesa lui Aurel Baranga, *Fii cuminte, Cristofor!* (dublul personaj Anca-Emma) și confirmată apoi în expresivele portretizări ale Soniei (*Mitică Popescu*), Margaretei (*Mult zgomot...*) și Paulei (*Pădurea împietrită*), sau în matura întruchipare a pretențioasei Veta din piesa lui Caragiale. O sugestie: să-și asculte citeodată mai puțin propria sa voce și mai mult pe a celorlalți. Adică, așa cum procedează colega ei, Anca Neculce-Maximilian, o actriță interiorizată, cu un timbru plăcut, care obține o frumoasă creație în rolul Ioanei din *Surorile Boga* și creionează cu finețe psihologică portretul dificil al tinerei Gaby din *Pădurea împietrită*. Îmbogățindu-și registrul și cu un rol de comedie, Beatrice (*Mult zgomot...*), îl rezolvă frenetic, amuzându-se *atît cît trebuie* de meandrele sufletești ale personajului. În interpretarea unei tinere și temperamentale actrițe ca Stela Popescu-Temelie, celebra „Ziță” e pe cea mai bună linie caragialească. Eugen Tănase și Mircea Constantinescu-Govora sînt de asemenea doi actori cu o marcată personalitate artistică, jocul celui dintîi caracterizîndu-se printr-o pronunțată luciditate, al celui de-al doilea printr-o inteligentă concentrare. Distribuirea lui Eugen Tănase în rolul titular din *Mitică Popescu* o socotim discutabilă, tocmai pentru că actorul este prea lucid și se reține, refuzîndu-și manifestările de spontaneitate și bravadă cuceritoare pretinse de personaj. În acest spectacol și Mircea Constantinescu-Govora e mai nesigur în caracterizarea scenică fugară a Secretarului general, spre deosebire de interpretarea dată lui Duke Mantee din *Pădurea împietrită*, pe care o realizează cu deplină siguranță. Aici, actorul dă adevărata măsură a posibilităților sale, e natural (așa cum e și în Don Pedro din piesa lui Shakespeare), sobru, domină scena, realizînd una din cele mai izbutite creații din spectacol.

Întîlniri edificatoare ne-au prilejuit și alți interpreți, dintre care menționăm întîi pe Mihai Mihail. Tinăr de o subtilitate scenică evidentă, acest actor, discret în relațiile cu partenerii, manifestă predilecție pentru rolurile de tonalitate poetică gravă, filozofică, pe care e bine că le încearcă perseverent de-a lungul stagiunilor (amintim Învățăutul din *Umbra*, Celestino din *În lumea apelor*, Mihai Mereuță în *Surorile Boga* și Alan Squier în *Pădurea împietrită*); dar dobindește depline sufragii, după părerea noastră, într-un rol de comedie, Rică Venturiano, în care se arată neașteptat de original și sugestiv. Petru Gheorghiu, aflat la primul său an profesional, dovedește o maturitate incontestabilă în roluri de interiorizare (Pavel Golea din *Surorile Boga*) și e mai puțin maleabil, mai puțin sigur, acolo unde i se cere un efort compozițional (Chiriac din *Noaptea furtunoasă* sau Boze din *Pădurea împietrită*). Se remarcă, de asemenea, Gheorghe V. Gheorghe, realizatorul unui Thodoros abil, spiritual, în *Se caută un mincinos*, unde îl dublează cu o ironică prestanță Lucian Temelie; menționăm apoi pe Monu Grün, firesc și comunicativ în Jean Goldenberg din *Mitică Popescu*, expresiv în Miluță Petrescu din *Surorile Boga*; pe Minodora Condur pentru volubilitatea manifestată în Hero din *Mult zgomot...* și pentru sugestivul travesti în rolul lui Spiridon din *Noaptea furtunoasă* (nu și pentru Efimița din *Conu Leonida*); pe Mihai Ioniță pentru izbutita compoziție în rolul Casierului din *Mitică Popescu*, pentru creația sa în rolul lui Alion din piesa lui Mirodan și, cu unele rezerve, în Jackie din *Pădurea împietrită*; în sfîrșit pe Ioana Ioniță, o actriță înzestrată și expresivă, puțin solicitată în actuala stagiune, care creează un spiritual personaj shake-spearcan (Ursula — *Mult zgomot...*). Un actor des folosit al colectivului este și Constantin Săsăreanu, prompt și serios în rezolvarea atribuțiilor sale, pîndit însă de o anume uniformizare a jocului, căci prea puține elemente se deosebesc în întruchiparea unor personaje atît de diferite, ca Anatol (*Noaptea e un sfetnic bun*), Directorul (*Mitică Popescu*), Jason Maple (*Pădurea împietrită*). De asemenea, o anume monotonică, o pală de manierism se strecoară parcă în jocul Margăi Georgescu care, după o caracterizare izbutită a Valentinei (*Surorile Boga*), nu mai este personajul Georgeta Demetriade (*Mitică Popescu*), ci, uneori... Marga Georgescu însăși. În încheiere, vom enumera încă două-trei nume: Marcela Stoica (Tzeni din *Se caută un mincinos*), Leny Ștefănescu (Ana din *Mitică Popescu*), Grigore Chirișescu (Ferechis din *Se caută un mincinos*, Leonato din *Mult zgomot...*), Ion Ulmeni (Jupîn Dumitrache din *O noapte furtunoasă*, Bunicul Maple din *Pădurea împietrită*).

Așadar, o echipă cu individualități formate, diverse, cu însușiri certe, de sobrietate artistică, pe care cerințele ulterioare ale unui program exigent și ceva mai consecvent o vor suda, fără doar și poate, mai mult și mai temeinic, spre folosul lor și al artei noastre teatrale în general.

C. Paraschivescu